

РАЕСТДЗИНАД

№ 204 (24486)

Газет цæуын райдытæ 1923 азы 14 мартыйы
Издæтæ с 14 марта 1923 года

Аргъ 10 сомæ

2017 азы 2 ноябрь — джеоргуыбайы майы 2 бон, цыппæрæм

КАЕСУТ НОМЫРЫ:

2 СОВЕТОН ЦÆДИСЫ ХЪÆБЫТЫР
ЦОЦИТЫ ВАСИЛИЙЫ
РАЙГУЫРДЫЛ СÆХХÆСТ 100 АЗЫ

3 ЦАРДЫ УЫЛÆНТЫ
Фыдæлты фарн кадимæ хæссы

4 СПОРТИВОН ФИДИУÆГ
Спартакиадæйы
рамбылдтой иууылдæр

Æмбырд

“Алчидæр йæ ныхасæн хъуамæ хицау уа”

“Адем хъуамæ аууæндой республикæйы хицаудзинад. Аæрæджы нæм уыд æвæрстытæ, адем радтой сæ хъæлæстæ. Сыхахæй сæ ныфс ис, сæ царды уавæртæ кæй фехуыздæр уыдзысты, æмæ уæ хъуамæ алчидæр хъазуатонæй куса. Уæ кусæн уæстгæй рацæут, æмбалут адемимæ, бынаттон административты дæрттæ хъуамæ гом уой царджытæ”, — загъта РЦИ-Аланийы Сæргълаууæг БИТАРТЫ Вячеслав, знон Хицауады цы æмбырд ацъдис, уым.

махæмæ цæуылнæ ис фысовы куыстгæнæг хæдзарæдтæ. Кæй фæнды бакусын, уыдон фæзæгъынц, хæхбæсты нæм хизæнтæ нæй, зæгъгæ. Фосы куыст чи кæны, уыдонæн сæ хъалонтæ хæрз чысыл хъуамæ уой.

Нæ хæхбæстæм нæ 'ргом æздæхтæм. Хæххон хъуæгæм уæдздыстæм газы хæтæлтæ, электрон рухсы телтæ”, — загъта Битарты-фырт.

Республикæйы Сæргълаууæгæн йæ ныхас уыд автомобилон фæндæгтыл, сæ саразджытæ сыл авдæзон гарантиæ дзуалп кæй дæт-

Ныр цалдæр майы Цæгат Ирыстоны кусы Республикæйы райрæзты агентад, уый бындурыл та Проектон офис. Районтимæ æмгуыстад кæнгæйæ, цы проекттæ бацæттæ кодтой федералон сæрмагонд программæты архайнæн, уыдоны тыххæй дзырдта агентады рамазонæг Павел Игнатъев.

Боны фæткы фарстаты фæдыл дзырдтой РЦИ-Аланийы цæрæнуæтты-коммуналон хæдзарады, артаг æмæ энергетикæйы министр Сохъырты Альберт, РЦИ-Аланийы экономикон райрæзты министр

тынц, стæй загъта, тагъд æххуысы машинæты парк 70 проценты фæткы фæхъæздзыдæр ис ног хæдтулгæтæй.

— Бынаттон хиуынаффæйады административты архайнæн алчидæр бацæттæ кæна инвестицион фæзæуттæ чысыл æмæ рæстæмбис амалхъомæды райрæзтæн. Къуылымпы кæнын сæ нæ хъуæуы. Алы хъуæуы дæр хъуамæ кусой Культурæйы хæдзарæдтæ, спортивон залтæ, нæ курдиджыны фæсивæдæн алы фæдæттæ саразын хъуæуы, кæм дæртты аразæм, цалцæг кæнæм бæстыхайтæтæ, уыцы куыст дарддæр дæр цæудзæн, — æвæрдта æвæрдта республикæйы Сæргълаууæг.

Томайты Хъазыбег, республикæйы фæндæгты хæдзарады комитеты сæрдар Солиты Таризъ. Дæууджыкхъæуы, Кировы æмæ Горæтгæрон районы санитарон уавæры тыххæй загъта æмæ йæ ныхас, экраныл бырондæтты къамтæ æвдигæйæ сфидар кодта Ердхъæхъæуынады æхсæнады бæрзон кусæг Майрæнсауты Зураб.

Æмбырды куысты архайдтой РЦИ-Аланийы Хицауады Сæрдар Тускъаты Таймураз, Парламенты Сæрдар Алексей Мачнев, æндæр бæрзон кусджытæ.

ЦЕГАРТАТЫ Жаннæ
Къамтæ систа
КЪÆБЫСТЫ Харитон

Иæ куысты архайдтой республикæйы æппæт районы сæргълаууæджытæ æмæ хъуæуы бынаттон хиуынаффæйады административты рамазонджытæ.

Цæгат Ирыстоны социалон-экономикон райрæзты ахсджиаг фарстатыл дзургæйæ, Битарты Вячеслав фæнынсан кодта, æппæт рамазонджытæ дæр сæ зондизинадтæ фæбæрзонддæр кæнынæн, абоны царды домæнтимæ æмдзу кæнынæн хъуамæ сæрмагонд ахуыртæ ацæуой, æндæр раззагдæр регионты куысты фæлтæрдзинадимæ базонгæ уой.

Бауадзæф кодта, бынаттон хиуынаффæйады административты йæ адемæ лыгæнинаг фарстатæм уæлæнгæй цæстæй чи кæны, уыдонæн. Адем бынатты æххуыс нæ банкæргæйæ сæ хъаст хæссынц республикæйы Хицауадимæ, суанг нæ бæстæйы Президентимæ. Куыснц комкомæ бастдинады телефонтæ, уый хыгъд адемæй текст, сæ курдидæттæ къаддæр нæ кæнынц.

— Цы хæстæ сæвæрдтат уæ размæ, уыдонæн дзуалп раттын хъуæуы царджыты раз. Хорз фæтк æвæрд ис республикæйы — алы майы фæстаг сабатбон дæр зиутæ аразын. Æфснайæм нæ уынгтæ, нæ фæзтæтæ, кæмттæм бацæуæнтæ, уæддæр быронæй нæ цух кæнæм. Иумæйагæй, хъуæуыхицау разæй,

афтæмæй кусæм сыгъдæгдинад. Мах сыхахæй домдзыстæм куыст, сыхах та, бынаты саразын уæ бон кæй нæу, уыцы домæнтимæ махмæ цæут. Адемæ æдасдинады фарстатæ, æрдзон газ, рух, нуазыны дон, — парахатæй æмæ æндæртæ, ууыл дзуалдæттæг сыхах стут, — загъта Битарты-фырт.

Республикæйы Сæргълаууæг куыд бафиппайда, афтæмæй араздæдон куыстытæ цы хъуæуы æмæ районытæ цæуы, уыдоны хицæуттæ хъуамæ кæсой куысты хæрхъæддинадмæ, æмæ уыдоны разыйы дзуалпæй иу объект дæр хъуамæ ист ма æрцæуа. Рагаггомæ сбæлвырд кæнын хъуæуы алы цæрæн бынатæн дæр йæ ахсджиагтæ фарстатæ, стæй фиданы йæ райрæзтæн цы саразын ис, уый дæр. Æнæ æхцайæ ныц саразын ис, фæлæ хатгæй фæрæзтæ кæмæ вæййы, уыдон дæр æгъудзæгæй фæбæдзынц.

“Хъалонтæ куы нæ æмбырд кæнæм, уæд бюджетæ æхца кæсæй уа? Æз магуыр æвæрдтæ уыцы кой нæ кæнын, фæлæ бонджын, мингай гектары хицау чи у, æмæ капеччытæ чи фиды зæхжы хæццонæн, уыдоны кой. Ахæм уавæр сæвæрдтæ Мæздæджы районы. Æппæт зæхжытæн дæр скæнын хъуæуы инвентаризаци, уымæ хæстæгдæр рæстæг.

Сыхаг республикæты хуызæн

Профессионалон ахуырад

Ныридагæн дæр сты уæлахиздзаутæ

Ацы бонты, 1-3 ноябры, Дæууджыкхъæуы базарæдон-экономикон техникумы цæуы профессионалон дæсныдзинады дыккаг республикон чемпионат “Абилимпикс-2017”. Архайыц дзы, сæ нæниздинадмæ гæстæ сæ авналæнтæ цыбыр кæмæн сты, уыцы арыгон адымæтæ — на республикæйы профессионалон æмæ астаукаг ахуырад ахуыргæнæндæтты хъомылгæнинæгтæ.

дæр сты уæлахиздзаутæ, уымæн æмæ сты ныфсджын, фæразон, æууæндынц сæ хъарутыл æмæ нæ 'ппæты дæр æууæндын кæнынц, иннæтæй цауддæр нæ, фæлæ хуыз-дæр кæй сты, ууыл. Æмæ сын сæ 'нтыстытæй разы сты канд сæ ныййарджытæ

Дæууджыкхъæуы 5-æм профессионалон училищæйы директоры хæдидæг Дзæгъойты Алексей.

Профессионалон дæсныдзинады дыккаг республикон чемпионаты архайыц Дæууджыкхъæуы Адемты хæлардинады орденхæссæг политехни-

тадон техникумы, полиграфæ æмæ дизайны технологон колледжы, Дæууджыкхъæуы 8-æм, 5-æм æмæ 3-æм профессионалон училищæты, 4-æм профессионалон лицейы, стæй Дæууджыкхъæуы биракæбазджын колледжы, Мæздæджы механикон-технологон техникумы æмæ Елхоты биракæбазджын колледжы ахуыр-дзаутæ. Æртæ бон дæргы уыдон сæ дæсныдзинад æвдигæйæ хæринаг кæнын хъуыддæджы, электромонтажæнæн, æхсидæн куыстытæ кæнын, дзаума хуыбыны, машинæтæ цалцæг кæнын æмæ сæм зилыны куыстыты, лыстæг фæрдгъуытæй, стæй уисæй бийын дæсныдæй æмæ æндæртты. Чемпионаты фæлтæты уыдзæн мастер-класстæ, цæлхæмбырдтæ æмæ, республикæйы профессионалон ахуыргæнæндæтты ахуырдаутæ цы куыстытæ бацæттæ кодтой, уыдоны раддыстытæ.

Чемпионаты уæлахиздзаутæ æмæ хуыздæртæ хорзæхджын æрцæудзысты. Кады гæххæттæй æмæ æрдылдæргæн лæвæрттæй.

З.АГЕЕВА
Къам систа
ЦЕГАРТАТЫ Дауыт

Чемпионат Республики Северная Осетия - Алания профессионального мастерства людей с инвалидностью «АБИЛИМПИКС»

Фыццаг ахæм чемпионат нæ республикæйы арæст æрцыд 2016 азы. Ацы хорз хъуыддæг уæд куыд ацъд, цæвæр уавæртæ йын арæст æрцыд, чи дзы фæуæлахиз, уый фæдыл, залы цы бирæ адем æрæмбырд, уыдонæн æвдист æрцыд цыбыр киноны. Уый фæстæ чемпионаты архайджытæн зæрдиæг арфæ ракодта нæ республикæйы ахуырад æмæ наукайы министр Иринæ Азимова.

— Дзырд “Абилимпикс” тæлмагондæй амон “иу-хуызон гæнæнты олимпиадæ”. Уымæ гæстæ, ацы чемпионаты чи архай — нæ республикæйы профессионалон æмæ астаукаг ахуырад ахуыргæнæндæтты 40 ахуырдауы фылдæр — уыдонæн дæр сæ гæнæнтæ æппæт иннæ адемимæ сты æмхуызон. Уæвгæ, йæ нæниздинадмæ гæстæ йæ авналæнтæ цыбыр кæмæн сты, ахæм ахуырдауæтæ

нæ республикæйы профессионалон ахуыргæнæндæтты абон ахуыр кæны 100 адымæгæй фылдæр. Уыдонæн сæ 'рвильбон цард у тох, фæлæ ныридагæн дæр сæ 'ппæт

кон техникумы, Цæгат Кавказы хъæды техникумы, Цæгат Кавказы аграрон-технологон колледжы, Дæууджыкхъæуы базарæдон-экономикон техникумы, Цæгат Кавказы арæз-

Зымæджы агъоммæ

Техникæйы цæттæдзинад

Техника зымæгон афонмæ цæттæ у æви нæ, уый сбæлвырд кæнын охыл Дæууджыкхъæуы административты сæргълаууæг ÆЛБЕГАТЫ Барис бабæрæг кодта ВМУП “Спецэкосервис”.

Горæты фæндæгтæ æфснайдæй кæй фæрцы дарынц, уыцы сæрмагонд техникæ æмбæлгæ уагæй сцалцæг кодтой. Зымæг куы ралаууа, уæд Дæууджыкхъæуы уынгтæм чи рацæудзæн, сæрмагонд техникæйы уыцы 41 иуæджы — грейдæртæ, хæдæвдæлон-гæнæн æмæ æвæгæнæн хæдтулгæтæ — фæндæгтыл их æмæ митæй сæ сыгъдæг кæнгæйæ, калдысты æмхæццæ эмис æмæ цæхх. Фæндæгтæ цæмæй ныуыл уавæры уой, уый тыххæй сæм автоколлоннаы хæдтулгæтæ бон дæргытæ цалдæр хатты рацæудзысты.

Фарон куыстуат “Спецэкосервис”-ы автопаркыл бафтыд сæрмагонд техникæйы 19 ног иуæджы: мæрзæн, митæвгæнæн, фæндæгæфснайæн æмæ хæдæвдæлонгæнæн хæдтулгæтæ æмæ трактортæ, стæй автогрейдер.

— Техникæ зымæгмæ

цæттæ у. Фарон нын уæлæмхасæн иуæгтæ балхæнын бантыст. Уымæй уæлдай, хъæуæг эмис æмæ цæхх дæр балхæдтам. Горæты сыгъдæгдинадæн фæдæттæ аразгæйæ, æхсæвы æртæ сахатæй фæстæмæ кусын чи райдайы, “Спецэкосервис”-ы уыцы кусджытæн — стыр бузныг, — загъта Æлбегты-фырт.

— Зымæджы горæты уынгтæ æнæкъуыцыйæ цæмæй æфснайæм, уый тыххæй нæм фæс сæрмагонд техникæ ис. Уынгтæм базилынæн 930 тоннæйы цæхх балхæдтам, рæхджы ма 166 тоннæйы æрбаласдзыстæм. Зымæг митджын уыдзæн æви нæ, уый бæрæг нæу, фæлæ бахъуаджы рæстæг ноджыдæр ма 500 тоннæйы цæхх балхæнынмæ цæттæ стæм, — загъты “Спецэкосервис”-ы директор Хайманты Владимир.

Нæ уацхæссæг

Бынаттон хиуынаффæйад

Уаддымгæйы фæстиуджытæ аиуварс кодтой

Дæууджыкхъæуы административты сæргълаууæг Æлбегаты Барис сæрдарыуæг кæм кодта, уыцы æмбырды архайджытæ æрныхас кодтой, æрæджы горæты цы уаддымгæ уыдис, уый фæстиуджытæ иуварс кæнын фарстайыл.

Префектурæты æмæ сæ дæлбар уавæг куысæндæтты рамазонджытæ куыд загътой, афтæмæй дыццæдджы райсоммæ стæмтæй фæстæмæ æрдзон бæллæхы æппæт фæстиуджытæ иуварсгонд æрцъыдысты, электрон тыхуадзæн телтæ æмæ фæлдæгтæ рекламон конструкциæ та ногæй сарæзтой. Иумæйаг радгæс-диспетчерон службæ дæр куыд фехъусын кодта, афтæмæй адемæй æрбафæртæ курдидæттæ афоныл æххæстгонд æрцъыдысты.

Дæууджыкхъæуы рахицæрсы хайы территориял афæлдæхт æртæ бæласы (уыдонæй иу — медколледжы раз), галиуфарсы хайы территориял та — аст бæласы æмæ цалдæр егъау къалуы. Æппæт фæлдæхт бæллæстæ ласт æрцъыдысты (ацы куыстытæ æххæст кодтой УФ-ийы Æнæнхæлæджы уавæрты министрæды сæйраг цагатирыстойнаг управленийы, префектурæты æмæ сæрмагонд куысæндæтты кусджытæ).

Хорзæх

Ирон лæджы фарн кад æмæ намысима хæссы

Ирон лæджы фарн кад æмæ намысима хæссы

ЦИПУ-йы президент, историкон наукайы доктор, профессор, нæ бæстæйы Ахуырады академийы уагъ-уацхæссæг, газет “Рæстдзинад”-ы ануывд хæлар, фыссæг МÆ-ХÆМÆТТЫ Ахуырбегæн æрæджы Уæрæсейы Федерацийы Президент Владимир ПУТИНЫ Указæй йæ бирæвæрсыг наукон, æхсæнадон-политикон æмæ рухстауæн архайды тыххæй лæвæрд æрцыд нæ бæстæйы кадджындæр хорзæх — Кады орден.

Уый фæдыл ны мах, газет “Рæстдзинад”-ы редакцийы кусджытæ, кæнæм æрбадзын арфæ.

Ахуырбег, Ирыстоны разæгъды лæгтæй иу дæ, хайджын дæ адемæ, кæстæртæ хорзæхæй, æмæ дæ къухæй сæ уарзты æвдигæнтæ макуы фæнух уæнт, афтæмæй дыл дæ кадджын хæрзиуæг рæзынгардгæнæн тых бафтауæд æмæ ма дын зонады, ахуырады, литературæйы къабæзты бирæ хорздинадтæ бакæнын куыд бантысæ нæ дзыллæйы хæрзæбонæн, уый дын нæ цæст уарзы!

Газет “Рæстдзинад”-ы редакцийы кусджытæ

Мæхæмæтты Ахуырбегæн

Ирон фарн æфсарммæ тырысайау хæссыс, Ирон дзырдæн йæ цæрайæ кæлдæрдидæр цæрыс! Ды зонны зондæн аргъ кæнын, дæ Хуыцау у æфсарм, Нæ фæсивæдыл хи фыдау фæдарыс ды дæ арм.

Ахуырмæ нын айгæрдыс ды рухс, уæрæх фæндаг, Æдзух дæ 'фтауы сагъæсы нæ æгъдау æмæ уаг. Дур-Дуры хъуæуы сабийæ куы хастай райгæ рæз, Дæ хидгъустæй ды агурсы рæсугъд царды фæрæз!

Дæ дзыллæйы раз кадимæ æххæст кæнын дæ хæс! Сæ арфæтæ сын рухс ронгау сæдæ æзмæ фæнуаг! Нæ уæвæгыл уæлдæр скъола скодтай ды цардхæм, Дæ фæрцы айхуыст дунейыл йæ кад æмæ йæ ном!

Ды дæ нæртон лæг Ирбæсты дæ рухс зонды хæртæй, Дæ лæггæдтæ йын бирæ сты, фæрнæй цæрай-фæрнæй.

ГАСАНТЫ Валери

Къамисы æмбырд

Æнæнхъæлæджы уавæртæм цæттæ уæвын хъæуы

Дзæуджыхъæуы уыд æнæнхъæлæджы уавæртæ ма 'руадзыны æмæ зынгирвæзтæй æдасдзинады, стæй фыдбылызты фæстиуджытæ иуварс кæныны хицауадон къамисы радон æмбырд. Цæгат Ирыстоны Сæргълæууæг БИТАРТЫ Вячеслав кæм архайдта, уыцы æмбырды рæстæг æрдырдауыд, æнæнхъæлæджы уавæрты тыххæй адаæмæн афойнадыл хъусын кæныны комплексон системæ уæрæсейаг регионты куыд арæзт цæуы, ууыл.

Уый тыххæй фехъусын кодта РЦИ-Аланийы Сæргълæууæджы æмæ РЦИ-Аланийы Хицауады пресс-службæ. Видеоконференцийы фæрыц æмбырдæн разамынд лæвæрдта УФ-ий æнæнхъæлæджы уавæрты министр **Владимир Пучков**, архайгæ та дзы кодтой æппæт регионты минæвæрттæ дæр. Цæгат Ирыстонæй æмбырды уыдысты республикæйы Хицауады Сæрдары хæддæрджытæ **Томайты Ирбег** æмæ **Фадзайты Дæсарбег**, УФ-ий Æнæнхъæлæджы уавæрты ми-

гонд æрцъыдысты 9 зонæйы (уырдыгæм хауынд 42 цæран бынаты). Æппæт куыстытæ дæр цæуынд пъланы бындурыл. Уымæ, Дзæуджыхъæу æмæ Мæздæджы иу хай системæмæ бану кæндзыстæм ацы аз", — загъта Битары-фьрт.

Цæгат Ирыстоны разамонæджы ныхасмæ гæсгæ, республикæ ныридæгæн сфидар кодта æдасдзинады комплексон системæ саразыны фæдыл æппæт хъæугæ документаци дæр. Системæйы æнæкыуылымпы куыстмæ йæ цæст чи дардзæн, уыцы специалисттæ дæр уæлаæмхасæн ахуырды райстой.

Ныхасæн хатдзæгтæ кæнгæйæ, Владимир Пучков кувд фæнысан кодта, афтæмæй æдасдзинады комплексон системæ саразынæн æппæт хъæугæ фæлвæрдтæ дих кæнын æмбæлы афойнадыл æмæ æххæстæй, куыстытæ та — нырыккон технологитæ æмæ абоны домæнты бындурыл.

Нæ уацхæссæг

Акци Суадæттæ расыгъдæг кодтой

Цæгат Ирыстоны Æрдзон авналентæ æмæ экологийы министрæд фæдæттæ кæмæн сарæзта, уыцы экологийы акци "Суадон"-ы фæлгæты æппæтуæрæссон æхсæнадон эмæлд "Волонтеры Победы"-йы æмæ РЦИ-Аланийы стугхт эколог Ларисæ БОБЫ-ЛЕВАЙТЫ разамындæй студентты экологийы клуб "Виола"-йы уæнгтæ, стæй Дзæуджыхъæуы уынаффæйады институты студенттæ Цъейы, Дыгуры æмæ Куырттаты кæмттæ, стæй Елхот æмæ Уæллаг Ларсы бырæттæй расыгъдæг кодтой 11 суадоны.

Акцийы архайджытæ æрæмбырд кодтой, æмткæй райсæгæй, 50 голладжы бырон.

Цæгатирыстойнагтæ ацы æвæджихауы суадæттæ цæмæй цин кæной, уый тыххæй сæ бафна-ийны фæдыл бахæст кæнын хъæуы стыр куыст. Сыгъдæг дон нуазын кæй фæнды, уыцы цæгатирыстойнагтæ калджын суадæттæ æрбынæттон сты нæ республикæйы рæгъ сугъд æрдзон бынæттæ. Адæм ацы суадæттæй парахатæй пайда кæнынц. Нæ куыстытæ цæмæй дзæгъæлты конд ма æр-цæуой, уый тыххæй алы цæгатирыстойнаг дæр æрдыл хъуамæ анувыд уа, — загъты Акъараз-джытæй иу — **Зæгъойты Рустам**.

Цæгат Ирыстоны Сæргълæууæг Битарты Вячеслав хорзыл кæй банымадта, уыцы проект "Суадон" æххæст кæнынц нæ республикæйы физ-культурон-спортивон æхсæнадон организаци "Спорт", хъæзтытæ æмæ культурæйы национ хуызты федераци"-йы фæндонæй.

РЦИ-Аланийы Æрдзон авналентæ æмæ экологийы министрæд пресс-службæ

Æнæниздзинад хъахъхъæнынад

Ирыстойнаг дохтыртæн сæ нысантæ, фæндæттæ æмæ æнтыстытæ

Ирон медицинон скъола рагæй-арæгмæ дæр у зындгонд йæ хъомылгæнæгтæн сæ хуыздæртæй. Йæ минæвæрттæ абон æнтыстджынай кусынц канд нæ республикæйы нæ, фæлæ Уæрæсейы алы рæтты æмæ хъуыстонд сты сæ дæсныдзинад æмæ фæлтæрддзинадтæ. Дохтыр дæсныдæд йæ удæй фылдæр чи бауарзта æмæ, адæмæн лæггæд кæн-

гæйæ, йæ гыццыл Ирыстонæн кад чи кæны, уыдон иу æмæ дмууæг нæ сты.

Абон мах ныхас кæнæм ацы æнтыстджын фæлтæры минæвæрттæй иу, нæ республикæйы Æнæниздзинад хъахъхъæнынады министрæд сæйраг офтальмолог ГУСАТЫ Мæдинæмæ.

Гусаты Мæдинæ рай-гуырды Дзæуджыхъæуы. Йæ фæллойадон фæндæг рай-дыдта 1990 азы, уæд ку-сынмæ бацыд санитар-кæйæ Тагъд æххуысы кли-никон рынчындонæ. 1997 азы иттæг хорз бæрæггæ-нæнтимæ каст фæсци Цæ-гат Ирыстоны паддзахадон медицинон академийы дзæбæхгæнæн факультет. 1998 азы йæ равзæрттæ медицинон дæсныдæд "офтальмологий"-ы фæдыл ахуыр кодта интернату-рæйы — уый дæр Тагъд æх-хуысы клиникон рынчындон-ны, 1998-2000 азы та — Уæрæсейы медицинон академийы фæсдипломы ахуырады ординатурайы Мæскуйы цæстыты рынчындонны бындурыл. 2000 азы кувд райдыдта дохтыр-офтальмологæй Дзæуджыхъæуы Тагъд æххуысы клиникон рынчындонны. 2008 азы Уæрæсейы Медицинон Наукæты Академийы академик, медицинон наукаы доктор, профессор Ларисæ Моше-товайы разамындæй бахъахъæдта медицинон наука-ты кандидатты диссертаци. 2011 азы нысангонд æрцъид РЦИ-Аланийы Æнæниздзинад хъахъхъæнынады ми-нистрæд сæйраг æнæштатон офтальмологæй. 2012 азæй фæстæмæ уыд Цæстыты низты клиникæйы дох-тыр-офтальмолог, 2017 азы та йæ нысан кодтой Республикон офтальмологон центры директоры хæ-ддæргæй — сæйраг дохтырæй. 2009 азæй фæстæмæ Гусаты Мæдинæ у бæрзонддæр къæпхæны дохтыр. Куыста Цæгат Ирыстоны паддзахадон медицинон академийы микробиологийы, стæй та цæстыты низты кафедрæты ассистентæй. Гусаты Мæдинæ у дохтыр-офтальмологтæн методикон пособиты автор, ис æм мыхуырон куыстытæ. Уæрæсейы Æнæниздзинад хъахъ-хъæнынады министрæд офтальмологийы фæдыл про-филон къамисы экспертон советæн у йæ уæнг. Хор-зæхджындон у РЦИ-Аланийы Парламенты Кады гæх-хæттæй æмæ РЦИ-Аланийы Профцæстыты Президиу-мæ Кады гæххæттæй. У нæ республикæйы дохтырæ-офтальмологты Ассоциацийы сæрдар. Ис æм "Х Уæрæсейаг национ офтальмологон форум"-ы науко-практикон конференцийы архайæджы диплом.

— Мæдинæ, куыд ра-уад, æмæ дæ царды нысанæн равзæрттæй медицинон?

— Райгуыртыдæн, сæ хъысмæт медицинонмæ бахæст кæмæн уыд, ахæм бинонты 'хсæн. Мæ фыд æнæниздзинад хъахъхъæ-нынады къабазæн фæлæг-гад кодта 40 азы, у Уæрæ-сейы, стæй Цæгат Иры-стоны æмæ Хуссар Иры-стоны республикæты сгъухт дохтыр. Мæ мад дæр у дохтыр-инфекционист, нæ республикæйы æнæниз-дзинад хъахъхъæнынады къабазы сгъухт дохтыр. Уымæ гæсгæ мæ царды фæндæг бæрæг уыд мæ сывæллонны бонтæй фæс-тæмæ.

— Чи уыдысты дæ ахуыргæнджытæ?

— Мæ дæсныдæд мæ ахуыр кодтой нæ меди-цинæйы дæснытæн сæ хис-тæртæ: Туаты Журетæ, Катауты Тамарæ, Фида-раты Игорь, Хъороты Олег. Стыр арфæйæг дæн мæ наукоу разамонæг Ларисæ Мошетовайæ, стæй офтальмологийы дæс-нæй Сергей Кочергин æмæ Игорь Алексеевай.

— Офтальмологон службæ Ирыстоны куы фæзынд, уæдæй абон-мæ йæ рæзты, йæ истор-ийы цавæр зынгæдæр цаутæ æрцъид, дæ хъуыдымæ гæсгæ?

— Фыдбæстæйы Стыр хæсты уæззау азы, 1942 азы июлы Цæгат Иры-стоны паддзахадон меди-цинон институты байгом цæстыты низты кафедрæ, йæ хæдфæстæ та горæты фыццæгæм рынчындонны — цæстыты низты клиникæ (рынчынтæн дзы уыд 12 бынаты). Ацы ран рай-дыдтой æххуыс кæнын цæстыты низтæй рынчын-

таен, кæнын сын опера-ци. Клиникæйæн йæ бын-дурæвæрæг æмæ йæ фыццæг сæргълæууæг уыд медицинон наукаы док-тор, профессор Иосиф Шарковский. Уый фæстæ клиникæйы сæргы лæу-

уыдысты профессор **Быгуылты Михал**, до-цент **Хъороты Алексей**, ныр та кафедрæйы сæргы ис нæ республи-кæйы сгъухт дохтыр, Æрдзæнынады Уæрæсейы Академийы профессор

доцент **Хъороты Олег**. Кафедрауæн йæ фыццæг бонтæй фæстæмæ йæ куысты сæйраг нысантæ уыдысты офтальмологийы ахсджиагдæр фарстатæ: цæстыты низты диагностика, сæ профилактикæ æмæ дзы дзæбæхгæнæн мадзæлттæ, цæстыты цæфты реконструктивон хирургия, рентгенодиагно-стикæ. Фыдбæстæйы Стыр хæсты рæстæг кафедрæ сарæзта "тагъд æххуысы къордтæ". Цæс-тыты инфекцион низ "тра-хома" бынтон цæмæй ма ахæлиу уыдаид, уый тых-хæй, стæй йæ фæстиуд-жытæ иуварс кæныны хъуыдадджы уыдон бакто-ной, аргъ скæнæн кæмæн-нæй, ахæм ахсджиаг куыст. Офтальмологон æх-хуыс куыд æмбæлы, афтæ кæй нæ уыд, уымæ гæсгæ дохтырты сæрмагонд бри-гадтæ цыдысты республи-кæйы алы районтæм.

(Кæрон 4 фарсыл)

Советон Цæдисы Хъæбатыр Цоциты Василийы райгуырдыл сæххæст 100 азы

Æхсарджын тæхæг

Ивгъуыд æнуыс æртынаем азы ирон лæшпугæй бирæты фæндæд тæхæг суæвын. Уыдонæй иу уыд Хуссар Ирыстоны цæраг ЦОЦИТЫ Вася. Уый рай-гуырды Цхинвалы районы Ортъеуы хъæуы 1917 азы 2 ноябры. Аст къласы каст куы фæци, уæд йæ фыд æнæнхъæлæджы фæрынчын æмæ амард. Вася ныу-уагъта йæ ахуыр æмæ бацыд куысына. Куыста Тби-лисы типографийы тексттæ æмбырдæнгæй. 1935 каст фæци тæхæджы курсытæ Тбилисы аэроklubы. Уыцы аз æй арвыстой ахуыр кæнынмæ граждайнаг уæлдæфон флоты Батайскы тæхджыты скъоламæ. Сæххæст йæ рагбæллиц Цоциты Симоны лæшпугæн. Хорз теоретикон зоньындæдтæ æмæ тактикон цæттæдзинад райста ацы скъолайы Васили.

1938 азы каст фæци тæхджыты скъола æмæ æрцъид йæ райгуыраен Хус-сар Ирыстонмæ. Кусын райдыдта Сталины (ны-ры Цхинвалы) аэроklubы тæхæг-инструкторæй. 1941 азы йæм мартыуы æрсыдтысты Советон Æф-сады рæнхъытæм. Службæ кодта Одессæйы æфсæд-дон зылды. Фыдыбæс-тæйы Стыр хæст куы рай-дыдта, уæд фæлтæрдджын тæхæджы арвыстой Харь-ковы авиацион заводмæ ног хуызы хæдтæхджытæ фæлварæгтæй. Кæй-иу ба-дæлварæдта, уыцы хæд-тæхджытæ-иу æрвыст æр-цъыдысты комкоммæ тохы быдырмæ, хæстон аэро-дромтæм. Хæстæй иу мæй куы рацъид, уæд та йæхæ-дæг балæууæд Хуссар-Ны-гуылен фронты тохы бы-дыры, бомбæтæ калдта æмæ танкты колоннæтæй авиацион цæдджы коман-дир.

1941 азы октябры Цо-цийы-фьрт бардзырд райста, Харьковæй ныгуы-лæнырдæмдæр зногæн æххуыс кæнынмæ цы æф-сæдтæ 'рбациуынд, уыдо-ны бомбæтæ аркæлын тыххæй. Æмæ мæнæ 289-æм авиацион полчытæ эс-кадрилитæй иуы авиацион цæдджы "ИЛ" хæдтæхджы-тæ, куынаггæнджытæ сæ хъахъхъæдтой, афтæмæй стахтысты уæлдæфмæ æмæ сæ ных сарæзтой хъахъхъæнынадон хæхыр-дæм. Уайтагъд хæвæр-дысты гитлеронты фæс-чылыдымы. Хæдтæхджы-тын зæххыл сыгъдысты танктæ, бронетранспор-тертæ, машинæтæ.

Хæс æххæстгонд æр-цъид, хæцæн æрмæг сæм нæ базæд æмæ командир-скомандæ кодта фæстæ-мæ раздæххыны тыххæй. Фæстæг уымы Василийы хæдтæхæгыл суад æнджы зениткæйы судзгæ нæмыг, фæцæф тæхæг йæхæдæг дæр. Хæдтæхæг фæстæ-мæ разылд, фæлæг дард-дæг коммæ нал каст. Уæл-дæфы фæзындысты фаши-стоны куынаггæнджытæ. Хъуыдис сæ ныхмæ фæ-лæууынд. Æмæ фæлæууынд. Уый нæ, фæлæг ма дзы иу "Мессершмитт"-ы фæз-дæг дард скалдта, афтæ-мæй æрбæваах аэро-дроммæ. Фæлæг мæнæ йæ машинæ цæхæргæ фæзылд зæххырæдмæ. Фæлтæрд-джын тæхæг тугкалгæйæ дæр æнæфыдбылызæй

æрбадын кодта йæ хæд-тæхæг. Цыппурсы мæйы дæр ма госпиталы хуыссыд Цо-цийы-фьрт. Госпиталæй рафысыны фæстæ йæ фронтмæ нæ арвыстой, фæлæг Астраханмæ, æр-гонд тæхджытæ цæттæг кæ-нынмæ, уæлдæфон тохы дæсныдæдыл сæ ахуыр кæнынмæ. 1942 аз. Сталинграды тугкалæн хæст. 807-æм штурмгæнджы авиацион полчытæ эскадрилийы ко-мандир Цоцийы-фьрт, йæ-хуыыл нæ уæрæдгæйæ, дæрæн кæны æнджы фистæг æфсæд æмæ хæстон техникæ, артилле-рийæ минометты позици-тæ, штабтæ æмæ ком-муникацитæ. 62-æм æфса-ды Хæстон совет ма йын арфæ дæр кодта.

Уыцы аз 2 ноябры штурмгæнджыты полк райста æнджы æфсæды штаб ныддæрæн кæныны тыххæй бардзырд. Штаб уыд поселок Зетайы. Хистæр лейтенант Цо-цийы-фьрты цæргæстæ кадимæ сæххæст кодтой уыцы бардзырд. 13 ноябры та сгарджы-тæ фехъусын кодтой, Ка-лачæй Сталинградмæ æфсæнвæндагыл станцæ Бассаргиномæ, дам, ба-хæццæ тæлфас æртæ ва-гонимæ, уыцы вагæтты, дам, цæуынд гитлерон æфсæды уæлдæр афицер-тæ. Цоцийы-фьрт бар-дзырд райста уыцы тæф-лас æмæ вагæттæ ныддæ-рæн кæныны тыххæй. Мигъбон, уарыд къæвда. Василий спайда кодта æв-зæр боньхæдæй, æнæн-хъæлæджы фæзынд æф-сæнвæндаджы станицæйы сæрмамæ æмæ йæ 'мбал тæ-хæгимæ дмууæ хæдтæхæ-гæй бомбæтæ æрæп-пæрстой амынд вагæттыл. Нысан кувд бафтыд.

Советон æфсæдтæ бау-рæдтой æнджы размæ-дæр, 19 ноябры та контрныбæрæстмæ рахъ-тысты. Уыцы контрныб-бæрæстты стыр ахæдндзи-над уыдис штурмгæнджы-ты архайæд. Уыдон иу-дæдджы дæрæн кодтой æнджы хъахъхъæнынадон позицитæ, йæ фистæг æфсæддонты æмæ хæстон техникæ. 1942 азы 12 декабры Цоциты Васили хорзæх-джындон æрцъид фыццæг хицауадон хæрзуйæгæй — Сырх Тырысайы орденæй. 1943 азы 17 июлы 807

штурмгæнæг авиацион полк æмархайд кодта 5-æм цæвæн æфсæдмæ Луганскæй хуссар-ныгуы-лæнырдæм цæугæдон Миусмæ хæстæг æнджы фидар хъахъхъæнынадон хахх батонныл. Цоцийы-фьрт уыцы бон фыдгулы дæрæн кæнынмæ атахт æртæ хатты. Йæ эскадри-ли цæугæдонны иннæ фарс ныддæрæн кодта ныхмæ-лæууæджы доттæ, дзоттæ, скуынаг кодта дæсгæй гит-леронты. Æмæ уымæй фа-дæттæ сарæзта нæ 'фсæд-ты фаллаг фарсмæ бахи-зынæн. Хæстон хæс æн-тыстджынкæй кæй сæххæст кодта, уый тыххæй Васи-лийы эскадрилли арфæ райста 5-æм цæвæн æф-сады Хæстон советæй. Фистæг æфсæддон фæн-дæг асыгъдæг кæнын тых-хæй 18 æмæ 19 июлы дæр Цоцийы-фьрты эскадри-лийы тæхджытæ дæрæн кодтой æнджы позицитæ. Иу заманы 5-æм цæвæн æфсæды размæдджы фæ-кыуылымпы. Фашистты хъахъхъæнынадон систе-мæйы уæлдæй стырæдæр ахæдндзинад уыд 168,5 бæрæндæн. Уырдыгæй цалдæр километрмæ зын-дысты нæ 'фсæдты хæцæн бынæттæ. Бæрæндæмæ бацæуæн ничердыгæй уы-дис, йæ алыварс — ми-нæтæ æвæрд, сындзджын тел æмæ æндæр цæлхуртæй гæрæн. Хъахъхъæдтой йæ зæххы бын æмбæхст танк-тæ. 8-æм уæлдæфон æф-сады командныкæнынад уыцы бæрæнд "бахуым" кæнын бафæдзæхста Цо-цийы-фьртæн. 25 минуты бахуыд Василийы эскад-рилийы уыцы куыст бакæ-нынæн. 8-æм уæлдæфон æфсæды командныкæнæг, авиацийы интеллер-лейте-нант Хрокин, хæстон хæс кувд æххæстгонд цыд, уый йæхи цæстæй фæдта, æмæ эскадрилийы командирæн персоналон арфæ ракодта. 27 августы та йын йæ бар-дзырдæй Сырх Тырысайы орден саккаг кодта.

Уæлдæй кардæр хæс-тон архæйдтытæ цыд го-рæт Мариупольмæ бацæ-уæнты. Зног стыр ны-саниуæг лæвæрдта ацы пунктæн, уымæн æмæ ууылты цыдис иуæг фæн-дæг Азовы денджызы цæ-гат былгæрæтты. 9-æм æмæ 10-æм сентябры Цоцийы-фьрты эскадри-лийæ æххæст кодта æнджы фистæг æфсæд æмæ зынг-калæн стъæлфытæ куынаг

БАГАТЫ Аврам

Службæ кæнынц не 'мзæххонтæ

Арфæйы фыстæг Хъазанæй — Тарскæмæ

Æфсæддон службæйæ йæхи фæтылф кæны, уыцы лæшпугæн адæмы цæсты кад нæ вæййы. Кæддæр уæддæр сын æй исчи фидис дæр ба-кæны.

Уый йæ зæрдыл даргæйæ, Тарс-кæйы цæрагæг бинонтæ Бедойты Ибрагим æмæ Æлборты Таисæйы (Татьянайы) дзæбæх лæппу Рустам куыддæр астæуккаг скъола каст фæци, афтæ сфæнд кодта Фыды-бæстæйы раз йæ граждайнаг хæс бафидын — Уæрæсейы Федерацийы Гæрзифтонг тыты рæнхъыты ба-службæ кæнын.

Горæттæрон районы æфсæддон комиссарады сидтон къамисы до-мæнтæ сæххæст кæнгæйæ, æмæ медицинон къамисы бæрæггæнæн-тæй зæрдæрух уæвгæйæ, Бедойты лæппу ивгъуыд азы кæрон йæ сид-тон æмбæлттимæ балæууæд рес-публикæйы æфсæддон комиссара-ды æфсæдмæ æрвитæн пункты. Цал-дæр бонны фæстæ Рустам ныхæццæ горæт Хъазанæй æмæ райдыдта Уæрæсейы Федерацийы При-волжæйы зылды Национ гвардийы æфсæдты 5561 æфсæддон хайы службæ кæнын.

Цыдысты бонтæ, кувыритæ, мæй-тæ. Уалыммæ Хъазанæй Тарскæмæ Бедойты Рустамы ныйбарджыты номыл схæццæ арфæйы писмо. Сæрвыста йæ æфсæддон хайы 2-аг патрулон ротæйы командир, хистæр лейтенант Х. Ашвæ. Рустамы æфсæддон карды æнтыстдзинæд-ты, йæ фæзынæг æгъдауы æмæ йын коллективы стыр аргъ кæй кæ-нынц, уый тыххæй хорз ныхæстæ ссаргæйæ, командир йæ писмо

фæуд кæны ахæм хуыдыйæдтæй: "Уæлдæр командæкæнынады æмæ мæхи номæй уын, Ибрагим æмæ Татьяна, стыр арфæ кæнын уæ фыртты хорз хъомыладты тыххæй. Сы-мах схъомыл кодтат Райгуырæн бæстæйæн æцæг хъахъхъæнæг, æмæ дзы сæрыстыр ут".

Æрæдджы та тарскæйæ амонд-жын ныйбарджытæ Бедойты Ибра-гим æмæ йæ цардæмбал Таисæ 5561-æм æфсæддон хайы коман-дир, дæлблуктон Хæребаты Д.С.-ийæ райстой арфæйы фыстæг: "Æхъыз-гонæй уын хуысын кæнын, — фысыс Хæребайы-фьрт, — уæ лæппу Бедой-ты Рустам, национ гвардийы æфсæдты службæ кæнгæйæ, йæ хæстæ цæсгомджынкæй кæй æххæст кæны, уый тыххæй. Хуызæнæн лыг кæны йæ службæйон-хæстон хæстæ, 2017 азы Конфедерацийы кубок рамбулынын ерысты рæстæг Хъазаны архайда æхсæнадон æдасдзинад хъахъхъæныныл. У фæзынæг йæ 'мбæлттæн службæ-йон арæхстдзинад бæрзонддæр æмæ æфсæддон æгъдау фидар кæнын хуыддæджы. Арфæ уын кæнын, Фыдыбæстæйæн аккаг хъахъхъæнæг кæй схъомыл кодтат, уый тыххæй".

БАГАТЫ Аврам

Нæ урсхалатджынтæ

Арфæйагæй кусынц

Змейкайы амбулаторийы цы урсхалатджын сылгоймагтæ кусынц, уыдонæн сæ архайд, сæ фæлмæн ныхас æмбисонд сты. Уыцы хорздзинад адам уынынц æмæ сæ лæггадæн аргъ кæнынц. Уæ хъуыддажы уын цы æххуыс бакæнæм, зæгъгæ, сæм бахаттыдсты Уастырджийы бынæттон куывæдны бæрзонд лæгтæ ПАГЕТЫ Альберт æмæ ДЫГЪУЫЗТЫ Никью. Боны хайад кæй нæй амбулаторийы, уый сæ тынг тыхсын кæны, зæгъгæ, загътой.

ТЕДЕТЫ Эльмираæ рынчинимæ архайы

Амбулаторийы фарсыл цыбыр рæстæгмæ диссаджы рæсугъд бæстæйы баныхæстис. Дыууæ бæрзонд адæймаджы хорздзинад уыл нæ ахицæн. Боны хайад æппæт ифтонгæртæй дæр æххæст æрцъд.

Арæх нæ, фæлæ дохтырты зынаргъ хостæ бахъуыдис, зæгъгæ, уæд дæр рынчинтæм фæкæсынц. Медицинон хо **Тедеты Эльмираæ** дзуапп дæтты боны хайады рынчинтæм æрвылбонны куыстæн.

Галина БОНДАРЬ æмæ БЕСОЛТЫ Жаннаæ

Уколтæ æмæ капелницæтæ кæнын уымæ кæсы. Дохтыр Галина Бондары амындзинæдтæ æххæст кæны. Фæлтæрдзинад æм ис. Иудадзгъ боны хайады сæргълæууæджы цуматæм нæ ныхæлмæ кæсы, фæлæ æмбонны архайдæн æгъдау æвæрагæ — йæхæдæг.

Дохтыр **Галина Бондарь** æмæ амбулаторийы хæдзарадон фарстатыл бæрзонд **Бесолты Жаннаæ**

нæйы хъуыддажы ныхасыл байхæфтон. Иумæйаг фарстатæ сæм сæвæзы. Сæ æмархайады руаджы палатæтæ сты райдаст æмæ сыгъдæг, рæстæггæй-рæстæггæм хъуæгъ хостæ афоныл райсынц. Адæмæн хорздзинад чи кæны, уыдонны цæраёнбон бирæ!

ДЗУЦЦАТЫ КЪСТА
Авторы ист къамтæ

Конкурс

Дудайты Алинæйы уæлахиз

Нæ республикæйы ацыд сывæллæтты конд нывты конкурсы фыццаг хай. Арæст у Уæрæсейы Слестгæнæг комитеты цæгат-ирыйстойаг управленийы хъæппæрисæй коррупцимæ тохы дунеон бонны кадан.

Конкурсы сæйраг хæс у коррупцийы ныхмæ арæст æхсæнадон хъуыдыйы сæвæрдæн ахъаз кæнын, стай сывæллæтты бардон зониндæдтæ фæфылдæр кæнын.

Конкурсы фыццаг хайы чи фæуæлахиз, уыцы 12-æздæд Дудайты Алинæйы куыст барвитдзысты бæстæйы Слестгæнæг комитеты центрон аппаратмæ конкурсы дыккаг хайы архайынмæ.

УФ-йы Слестгæнæг комитеты РЦИ-Аланийы управленийы пресс-службæ

Историйы сыфтæ

Сæ нæмттæ хъуамæ рох ма уой

Ивгъуыд анусы 70-80-æм азтæ. Хуссар Ирыстон сæйраг сахар Цхинвал. Театралон фæз. Ам сæрдгъон ивæртты бæлæсты бын бандæттыл сæ фæллад уагътой алы кары адам. Се 'хсан арах фенæн уыдис, 80-85 азы кæуыл цъди, ахæм зæронд лæгты. Адам карæдзийæн алыхуызон цымъ-дисаг хабæрттæ дзырдтой, чи цы федта, чи цы фехъуыста, æппæт уыдæттæ.

Æз уæд студент уыдтæн, æмæ мæм иу ныхас тынг диссаг каст, дзырд "Бургъустан", зæгъгæ. Ноджыдæр ма-иу зæронд лæгтæ кæрдæдзи куы фарстой: "Æмæ ды Бургъустаны хæсты уыдтæ?"

— Уыдтæн, ме 'фсымæр, уыдтæн, уым ныл туджы зæйтæ куы рацъд, Хуссар Иры фæсивæды хуыздæртæ уым куы фæцъгъды сты...

Иу ныхасæй, мæнæн Бургъустан сси цавæрдæр Кавказы, уæлдæрдæр рухъны мæйы райдайæны.

Рацæй-рабон, æмæ мæнæ историйы æцæгдзинад.

— 1920 азмæ тынг уæззау уавæр ивæрттæ Цæгат Кавказы, уæлдæрдæр рухъны мæйы райдайæны.

Урсгардион инæлар барон Врангель Ныгуылæн Европæйы реакцион тытты æххуысæй æрхъавыди Кубань æмæ Цæгат Кавказ сыхæфсæддонтæй байсын. Йæ дæлар инæлартæй сæ иу, Улугай, æд æфсад æрбынат кодта поселоко Ахтырскайы, иннæ, Харламов та, Таманы æрдагсæкæдæх.

Ам арæст æрцъд æгъау урсгардион къорд, йæ сæргъы инæлар Хвостиковы, афтæмæй. Ацы тыхтæн бантысты станицæтæ Армавирская, Лабинская, Майкопская, Бекешевская, Суворовская, Боргустанская (иронау Бургъустан) се 'мбис бацахсын.

Сæ дарддæр нысан уыд æнæхæхæн Кавказ байсын æмæ, кæй зæгъгън æй хъуыны, Ирыстон дæр. Уавæр афтæ карз æмæ тæссаг уыдис, æмæ В.И. Ленин сæрмагонд тел раарыста С. Орджоники-

бæхджын полчы æрхула кодтой...

Хуыссæгъуаг, фæллад ирæттæй ма стæмтæ аир-вæст. Уый дæр сæ лæгдзинады фæрцы.

Æнуæстæм Бургъустаны тыгъд быдыры баззæдтæ Хуссар Иры хуыздæртæ, йæ ахсджиаг хъæбултæ Къæбысты Сикъо, Гæззаты Георги, Козаты æфсымæртæ Гришæ æмæ Георги, Плиты Симон, Джыккайты Георги, Санахъоты Платон, Дзаттиаты Сачино, Харебаты Герман, Багаты Елиоз, Пæррæстаты Тутти, Цхуырбаты Габо, Котолиты Никъала, Тедеты Никъала, Цоциты Гришæ, Тогъуыты Батырбег æмæ бирæ æндæртæ.

Ирон партизантæн нæ фаг кодта нæдæр нæмгъуытæ, нæдæр хотыгтæ, сæ фарсмæ дæр ничи уыл балæууæг æмæ лигъдæттæ хъахъхъæнæг рацъидысты Цæгат Ирыстонмæ. Ам, Цæгаты, уыдонæй арæст æрцъд Хуссар Ирыстонны 2-æм бригадæ, ноджыдæр ма йæм æрцъидысты хуссарæй бархионтæ, сæмæ иу къорд уыд Цæгат Ирæй дæр. Бригадæйы командир уыд Н. Яншевский. 1920 азы Рухъны мæйы Дзæуджыхъæуы æвфæсæн-вæндæджы вагзалæй Хуссар Ирыстонны 2-æм бригадæ ахиды инæлар Хвостиковы бандæты дæрæн кæнынмæ Ессентукимæ, æдæппæтæй — 1500 лæджы. Бригадæйы иу полкъ райста йæхимæ хæс, цæмæй сæйраг кæна станицæтæ Бекешевская, Суворовская æмæ Боргустанская.

Уыцы-иу цæфæй амынд станицæтæ сæйраг колдтой, фæлæ Боргустанская куы асыгъдæг урсгардионтæй, уæд ирон хæстонтæ фырдæлладæй дзæгъæл кæвæртты бафынæй сты. Нæдæр хъалагъуртæ баурæдтой, нæдæр исты мадзæлттæ сарæзтой сæхи æдæсдзинадæн, афтæмæй сыл æхсæвы æртæ урсгардион

Нæдæр Цæгат Иры, нæдæр Хуссары сæ номыл нæй уынг. Дзæуджыхъæуы æвфæсæнвæндæджы вагзалы агъуысты къуылгъ нæй мемориалон фæйнæг, ома, ардгъдæй 1920 азы рухъны мæйы Ессентукимæ ацыды Хуссар Ирыстонны 2-æм хæстон бригадæ урсгардионтæмæ тох кæнынмæ. Хъуамæ ма уой рох сæ нæмттæ.

ЦХУЫРБАТЫ СЕРЖЕЙ

Фыссынц "Рæстдзинад"-мæ

Ветераны сагъæс

Кæд Фыдыбæстæйы Стыр хæсты Сырх æфсад уæлахизыл немцаг фашисты æмæ сæ 'мдæхдонты ныдтарæныл æвдай азæй фылдæр рацъд, социалистон революцийыл та ацы аз æххæст кæны сæдæ азы, уæддæр цæстфæлдæхджытæ сæ цыфкалæн митæ нæ уадынц уыцы хъуыддагыл. Æз дис кæнын, цымæ хæст куы райдыдта, уæд хæцæнгарз йæ къухмæ райсын йæ бон кæмæн уыдис, уыдон хæстон комиссарæдтæм цæмæн згъордтой, акæнут нæ знаджы ныхмæ тох кæнæм, зæгъгæ.

Хæсты райдайæны адæм нæ 'мбæртстой, ахæм фыдбæллæхы хæст уыдзæн æмæ дзы адæмы афтæ цæгъддзысты, уый. Фæлæ хæстæй ашелонтæ цæуын куы райдыдтой цæф адæмимæ, чи æнæ къах, чи æнæ къух, чи æнæ цæстæй, уæддæр адæм нæ фæтарстысты, нæ ныуагътой сæ цыд сæ курдиæттимæ хæстон комиссарæдтæм. Мæнмæ æнæуынондзинад æвзæрын кæнынц, не зноны бон нын цыф чы калы, ахæм адæймагтæ.

Мах, ветерантæ дис кæнæм, кæд уыцы рæстæджы цард афтæ æвзæр уыди, уæд дзыллæтæ цæмæн бырстой хæсты быдырмæ. Центрон радиойæ журналист Андрей Стеценко хъазуатонæй

цыфкалæн куыст кæны. Йæ раныхас алы хатт дæр райдайы, Советон дуджы, дам, квартиратæ, путевкæтæ санаторитæм лæвар лæварæрттой, космос дæр, дам, уыл, фæлæ, дам, Гулаг дæр уыд. Дукантны афтид тæрхæджытæ дæр уыдысты, æцæг.

Хæсты рæстæджы дæр-иу фыд аз скодта, фæлæ рæстæгмæ цас æгъау заводтæ, фабрикæтæ, электростанцæтæ æмæ æндæр куыстæттæ арæст æрцъд! Æниу цас уыдис миллионер колхозты æмæ совхозтæ. Адæм-иу алы аз дæр æнхæлмæ кастысты, æргътæ та къаддæр кæд фæуыдзысты, зæгъгæ. Колхозонтæй кæмæ цас хауди нархтор, картоф, мæнæу, уыдон сын бричкатæй сæ хæдзæрттæм ластой. Бирæтæ сæ-иу фæстæмæ æрвыстой, цы сæ фæкæнæм, уый нæй, зæгъгæ.

Уæдæ хуымæтæг куджыты мызд уыди сæдæ, сæдæ дыууын сомы. Уыцы мæйы мыздæй билет балхæнæн уыди Мæскуымæ, уым фæцæрын уазæгдонны, фæстæмæ билет райсын æмæ ссæуын дæ хæдзармæ. Ныр та адæмæн сæ фылдæр мыздæй, стæй, мæнæ "протжичный минимум" кæй хонынц, уымæй ацæуæн ис, фæлæ-ма фæстæмæ билет цæмæй райсай, уый дæм нал баззайдзæн.

Хæсты фæстæ 1947 азы карточкæтæ авиттой, æмæ цард хуыздæрæй-хуыздæр кæнын райдыдта. Нырæккæ та æргътæ уæлæмæ бырсынц. Иуæй-иу хатт пен-

сийыл цыдæр капеччытæ куы бафтауынц, уæд æргътæ уæлæмæ ныххæррæтт кæнынц.

Мах, ветерантæ, нæ сæйрагдæр хæсыл нымæймæ, фæсивæдимæ хъомыладон куыст кæнын. Æмæ, не зноны бонны царды хорзæй цы уыди, уымæй хъуамæ спайдæ кæнæм. Æз фæсивæдæн ахæм ныстуан фæкæнын: "Цыфæнды, чи фæнды куы уа хицау паддзахады, уæддæр алы адæймаг дæр йæ республикæйы йæ паддзахады хъуамæ тырна исты хорз ракæнынмæ. Хъуамæ уа патриот.

МАМСЫРАТЫ Ислам,
Фыдыбæстæйы Стыр хæсты ветеран,
отставкайы булкъон

Кировы районæй

Хæдзæртты кæрттытæ бафснайдтой

Парти "Иугонд Уæрæсе"-йы проект "Городская среда"-йы фæлгæты районы æххæстгонд æрцъидысты æфснайæн куыстытæ. Æдæппæт бафснайдæуыд фондз кæртты: Кæрдзыны Сабырдзинады уынджы 33 "в" бæсты-хай, Елхоты Кировы уынджы — 219, стæй Зорты-фырты уынджы 15, 17 æмæ 21 бæсты-хайтæ. Куыстытæн радих кодтой 5 милуан сомæй фылдæр.

— 2014 аз Кæрдзыны кæлæддæг хæдзæрттæй адæмы раивыны программæмæ гæсгæ кæй сарæзтам, уыцы хæдзæры раз савæ кодтам. Ныридæгæн ацы хæдзæры цæрынгъ авт-бионтæ. Хæдзар куы сарæзтой, уæдæй фæстæмæ йæ алыварс уыд æнæфснайд, чызи, ныр та 930 квадратон метры ахсæг фæзуат бамбæрæтам асфальтæй, æрæхгæдтам йæ æмбондæй, сæвæрдтам дзы фæхсæн бандæттæ, фæзынд дзы рухсæдтæг цырагъгæтæ. Æппæт куыстытæ баххæст кодтам пълангонд æмгъуыдæй раздæр. Бынæттон адæм дæр территори æфснайыны куысты кæй архайдтой (ацы æууæл нымæд у проект "Городская среда"-йы гæсгæ фæлгонцады программæмæ бахуады доментæй иуыл), уый мин æхсызгон у. Районы цæрджытæ разыйæ кæмæй баззæдысты, нæ зæрды ис иннæ аз дæр уыцы проекты архайын, — загъта "Иугонд Уæрæсе"-йы бынæттон хайады æххæсткомы разамонæг Мамматы Хъазыбег.

— 2014 аз Кæрдзыны кæлæддæг хæдзæрттæй адæмы раивыны программæмæ гæсгæ кæй сарæзтам, уыцы хæдзæры раз савæ кодтам. Ныридæгæн ацы хæдзæры цæрынгъ авт-бионтæ. Хæдзар куы сарæзтой, уæдæй фæстæмæ йæ алыварс уыд æнæфснайд, чызи, ныр та 930 квадратон метры ахсæг фæзуат бамбæрæтам асфальтæй, æрæхгæдтам йæ æмбондæй, сæвæрдтам дзы фæхсæн бандæттæ, фæзынд дзы рухсæдтæг цырагъгæтæ. Æппæт куыстытæ баххæст кодтам пълангонд æмгъуыдæй раздæр. Бынæттон адæм дæр территори æфснайыны куысты кæй архайдтой (ацы æууæл нымæд у проект "Городская среда"-йы гæсгæ фæлгонцады программæмæ бахуады доментæй иуыл), уый мин æхсызгон у. Районы цæрджытæ разыйæ кæмæй баззæдысты, нæ зæрды ис иннæ аз дæр уыцы проекты архайын, — загъта "Иугонд Уæрæсе"-йы бынæттон хайады æххæсткомы разамонæг Мамматы Хъазыбег.

— 2014 аз Кæрдзыны кæлæддæг хæдзæрттæй адæмы раивыны программæмæ гæсгæ кæй сарæзтам, уыцы хæдзæры раз савæ кодтам. Ныридæгæн ацы хæдзæры цæрынгъ авт-бионтæ. Хæдзар куы сарæзтой, уæдæй фæстæмæ йæ алыварс уыд æнæфснайд, чызи, ныр та 930 квадратон метры ахсæг фæзуат бамбæрæтам асфальтæй, æрæхгæдтам йæ æмбондæй, сæвæрдтам дзы фæхсæн бандæттæ, фæзынд дзы рухсæдтæг цырагъгæтæ. Æппæт куыстытæ баххæст кодтам пълангонд æмгъуыдæй раздæр. Бынæттон адæм дæр территори æфснайыны куысты кæй архайдтой (ацы æууæл нымæд у проект "Городская среда"-йы гæсгæ фæлгонцады программæмæ бахуады доментæй иуыл), уый мин æхсызгон у. Районы цæрджытæ разыйæ кæмæй баззæдысты, нæ зæрды ис иннæ аз дæр уыцы проекты архайын, — загъта "Иугонд Уæрæсе"-йы бынæттон хайады æххæсткомы разамонæг Мамматы Хъазыбег.

— 2014 аз Кæрдзыны кæлæддæг хæдзæрттæй адæмы раивыны программæмæ гæсгæ кæй сарæзтам, уыцы хæдзæры раз савæ кодтам. Ныридæгæн ацы хæдзæры цæрынгъ авт-бионтæ. Хæдзар куы сарæзтой, уæдæй фæстæмæ йæ алыварс уыд æнæфснайд, чызи, ныр та 930 квадратон метры ахсæг фæзуат бамбæрæтам асфальтæй, æрæхгæдтам йæ æмбондæй, сæвæрдтам дзы фæхсæн бандæттæ, фæзынд дзы рухсæдтæг цырагъгæтæ. Æппæт куыстытæ баххæст кодтам пълангонд æмгъуыдæй раздæр. Бынæттон адæм дæр территори æфснайыны куысты кæй архайдтой (ацы æууæл нымæд у проект "Городская среда"-йы гæсгæ фæлгонцады программæмæ бахуады доментæй иуыл), уый мин æхсызгон у. Районы цæрджытæ разыйæ кæмæй баззæдысты, нæ зæрды ис иннæ аз дæр уыцы проекты архайын, — загъта "Иугонд Уæрæсе"-йы бынæттон хайады æххæсткомы разамонæг Мамматы Хъазыбег.

— 2014 аз Кæрдзыны кæлæддæг хæдзæрттæй адæмы раивыны программæмæ гæсгæ кæй сарæзтам, уыцы хæдзæры раз савæ кодтам. Ныридæгæн ацы хæдзæры цæрынгъ авт-бионтæ. Хæдзар куы сарæзтой, уæдæй фæстæмæ йæ алыварс уыд æнæфснайд, чызи, ныр та 930 квадратон метры ахсæг фæзуат бамбæрæтам асфальтæй, æрæхгæдтам йæ æмбондæй, сæвæрдтам дзы фæхсæн бандæттæ, фæзынд дзы рухсæдтæг цырагъгæтæ. Æппæт куыстытæ баххæст кодтам пълангонд æмгъуыдæй раздæр. Бынæттон адæм дæр территори æфснайыны куысты кæй архайдтой (ацы æууæл нымæд у проект "Городская среда"-йы гæсгæ фæлгонцады программæмæ бахуады доментæй иуыл), уый мин æхсызгон у. Районы цæрджытæ разыйæ кæмæй баззæдысты, нæ зæрды ис иннæ аз дæр уыцы проекты архайын, — загъта "Иугонд Уæрæсе"-йы бынæттон хайады æххæсткомы разамонæг Мамматы Хъазыбег.

Парти "Иугонд Уæрæсе"-йы цæгат-ирыйтойаг регионалон хайады пресс-службæ

Царды уылаенты

Фыдæлты фарн кадимæ хæссы

Хорз цардамонд Хуыцауы лæвар у. Зындгонд уырыссаг литературæйы классик, Лев Толстой йæ æнæмæлгæ романтæй иу "Анна Каренина" райдыдта ахæм ныхæстæй: "Алы амондджын бионтæ дæр сты æнгæс, æнамонд бионтæй алчидæр у йæхирдгъонау æнамонд". Нæхи ирон классик Секъа та загъта: "Амонд æрцæуы ахæм адæймагмæ, æмæ, йæ алфамбылай чи ис, уыдонны йæхæдæг амондджын чи кæны".

Ацы зонды ныхæстæ дæнцæгæн æрхæстон Бацæ æмæ Розæйы хъæбултæ: Светæ, Феликс æмæ Ельзæйы фарнæн, кæстæр æфсымæр Славичы райгуырды 70-азы кадан. Мадзынæнæг хотæ Светæ æмæ Ельзæ сæуæхсиды рухсыл рухс æфтауынц. Сылгоймаджы — фидуауæй — фидуауджын, амондджын сывæллонны адæмы фарнæй — фæрдджын.

Æфсымæртæ Феликс æмæ Славик сæрбахъуыды фæдисы — фыццаг, æхсардзинадæй, лæгдзинæдæй — æххæст, адæмæн уарзон. Кусынц, æгъдауыл хæццæнц æмæ сæм ис фарн æмæ бæркад. Бæрзонд бæласæн йæ цыпплæ æрмæстдæр йæ бындзæфхад, йæ зæнгыл ис схизæн. Ирон мифологи амонд, амондджын сывæллонны райгуырды бон къонайы, ердийы сæрмæ фæбады уари. Ацы æмбисондæн йæ рæстдзинад цас уырынаг у, уый рабæраг 1947 аз рагуалдзæдджы Хъайтыхъты Бацæ æмæ Толасон Розæйæн фырджылы хуызæн лæппу Славик дунейы рухсмæ куы фæзынд, уæд!

Славик Урсдонны астæуккаг स्कылапы куы ахуыр кодта, уæд йын уыд, сæ ном æмæ мыггаг ахуырады, хъомылады сыгъзæрин дамгъæтæй фыст кæй нæмттæ æрцъидысты, ахæм ахуырæнджытæ: Цопанты Никъолоз, Добаты Георг, Хъæслæуты Хуысин, Бызарты-Тандуты Хуылимагъ, Байсонд-Гыгуыты Созырыгонд. Мæрдтæй сыгъзæрин талатæ суадзæнт, мах абоны-бон сæ куырыхон зонд æмæ фарнæй фæрдджын стæм. Хъайтыхъты Бацæйы фырт Славичы фыдæлтæн зæххыл зынаргъæй чи уыд: æхсардзинад, æфсарм, кад, фарн, уыдон Славик йæ сыгъдæг уды кондæй систа

бæрзонд, бафтыдта ма сæм адæмæн хæдзæртты уарзт, цардбæллицæ æмæ амонды хуры скаст. Зæрдæмæ хъаргæ, рæвдаугæ арфæйы ныхас, мидбылхудт адæймаджы æнкъард зæрдæмæ циндзинад — цардамонд хæссæг сты. Славик йæ æвдай азы кармæ сси удагас цыртдзæвæн, Фыдызæхх, фыдæлты æгъдæуттæ, мадæлон æвзæлды сагъæс æмæ кад йæ царды мидис кæмæн у, уыцы хурæмдæх разæгъды лæгтæй.

Æвдайзыгонд лæг, йæ хъæбулы хъæбулы цæстытæ æдзынæг кæсы, æмæ йæ зæрдæ, мæй мигъты куыд бацæуа, уыйау сагъæсты аныгъуылд. Йæ зæрдидæджы цæстытæ фæстадысты дыууæ алæмæтæг рудзынджы, æмæ сæ цымыдисæй кæсы дард, йæ 'взонджы бонтæм. Славикæн йæ фидæны ныфсæй зæрдæ цинæй байдзæг вæййы. Хъайтыхъты-фырт йæ райгуырæн уæзæджы комунæфт, йæ уд, зæрдæйы рæбынтæм æнкъары. Астæуккаг स्कылапы, дыууæ уæлдæр ахуырæнæндонны ахуыры азты, уæгъд рæстæг, азы афонты куысты хуызтæй иуы иуæвæртты дæр никуы ахызт. Уалдзæг хуымгæнæнты хортауæг уыд, сæрд хосгæрдæг — зиууон, фæззæг — тыллæг æфснайæг, зымæг — фомсæ зилæг, хъæдæй сугласæг. Алы куысты дæр — æфсонды дæллаг галау, æнæсайд уæнгды куыст. Куыста царды бæркадыл, дзæг уыд цинæй йæ риу, зыкуысты нæ зыдта фæллад, æмæ йæ къуы æфтыд фæллойы — æнтыст, ахуыры — сгъыгъ. Дуне йын у рухс, райдаст, сабыр æмæ цинæфсæст.

Царды, ахуыры бирæ фæзилаенты, йæ сæрмæ никуы æрхаста æхсæнадон хъуыддажы, æмкус-

джыты, æмгæртты æхсæн дæндæр æрлæууынмæ, йæхи æнæныфс — лæмæгъæй равдисынмæ, кæддæрдæрдæг уыд разæй, фæзынмæ — хъæппæрисджын. Славик цард уыны йæ зæрдæйы цæстытæй æмæ йæ рухс кæны йæ уд, йæ зонд æмæ курдигъты куыд бацæуа, уыйау сагъæсты аныгъуылд. Йæ зæрдидæджы цæстытæ фæстадысты дыууæ алæмæтæг рудзынджы, æмæ сæ цымыдисæй кæсы дард, йæ 'взонджы бонтæм. Славикæн йæ фидæны ныфсæй зæрдæ цинæй байдзæг вæййы. Хъайтыхъты-фырт йæ райгуырæн уæзæджы комунæфт, йæ уд, зæрдæйы рæбынтæм æнкъары. Астæуккаг स्कылапы, дыууæ уæлдæр ахуырæнæндонны ахуыры азты, уæгъд рæстæг, азы афонты куысты хуызтæй иуы иуæвæртты дæр никуы ахызт. Уалдзæг хуымгæнæнты хортауæг уыд, сæрд хосгæрдæг — зиууон, фæззæг — тыллæг æфснайæг, зымæг — фомсæ зилæг, хъæдæй сугласæг. Алы куысты дæр — æфсонды дæллаг галау, æнæсайд уæнгды куыст. Куыста царды бæркадыл, дзæг уыд цинæй йæ риу, зыкуысты нæ зыдта фæллад, æмæ йæ къуы æфтыд фæллойы — æнтыст, ахуыры — сгъыгъ. Дуне йын у рухс, райдаст, сабыр æмæ цинæфсæст.

Царды, ахуыры бирæ фæзилаенты, йæ сæрмæ никуы æрхаста æхсæнадон хъуыддажы, æмкус-

Хорз лæг дзыхъхъæй дардмæ зыны. Славик та дзыхъхъы лæуд никуы уыд, йæ хорз хъуыддæгты тыххæй йын стыр кад ис адæмы æхсæн. Йæ 'нæзæрдæхъудт фæллойæн паддза

Спортивон фидиуэг

Спартакиадаейы рамбылдтой иууылдәр

Ивгүйд кыури Хьуылаты Бадийи номыл спортивон галуан "Менеж"-ы инвалид сываллэттәен цы спартакиада арәт ардыд, уым спорты аст хуызай ерыс кодтой 168 арыгон (12-17-аздыд) спортеменн.

Ацы спартакиада арәт ардыд РЦИ-Аланийи пәддәзахон программә "Әмбәлләгә уавәртә"-и фәлгәтә. Иә арадыд та сты: РЦИ-Аланийи Фәллой аәмә социалон рәзты министрәд, РЦИ-Аланийи Физикон культура аәмә спорты министрәд, Ахуырад аәмә наукаейи министрәд, инвалид сываллэттәи ныйарджыты әхсәнадон иугонд.

Адаммы иудзинады бонмә Бәрәгбонны мадзәлттә

Зындонд куд у, афтәмәй 4 ноябры не "мбәстәтәгә радон хатт бәрәг кәндзысты Адаммы иудзинады бон. Уыцы бәрәгбонны каден бирә алыхуызон мадзәлттә арәт арәт әрцәудәен Республика Цәгат Ирыстон-Аланийи дәр. Дәлдәр мыхуыр кәнам уыцы мадзәлтты план.

Адаммы иудзинады бонмә Бәрәгбонны мадзәлттә

Зындонд куд у, афтәмәй 4 ноябры не "мбәстәтәгә радон хатт бәрәг кәндзысты Адаммы иудзинады бон. Уыцы бәрәгбонны каден бирә алыхуызон мадзәлттә арәт арәт әрцәудәен Республика Цәгат Ирыстон-Аланийи дәр. Дәлдәр мыхуыр кәнам уыцы мадзәлтты план.

3 ноябры 9 сахатыл райдайдзәен Стыр этнографин диктант. Уым арыхайны фәнд кәмәә уа, уыцы адаммы әрбәцәуын хьәүдзәән ахаммы бынәттәм: РЦИ-Аланийи Национ наукоң библиотекә (Кочойи-фырты уынг, 43), Ахуырады кьабза куджыты дәсныдзинәд бәрәзондәр кәныны республикон инститит (Петровскийи фәрысл уынг), Хәлардзинады республикон хәдзәр (Сабырдзинады проспек, 38), Бесләны 8-әм астауқәк ськола, Арыдоны 1-әм астауқәк ськола, Алагирны ахуырадон-куыстадон комбинат аәмә Октябрыхьәуы ахуырадон-куыстадон комбинат.

Арфә Дауыраты-Сланты Чикьалайы чызг Зойиәән-Дауыргәйәән

Дауыраты-Сланты Зойиәән иәә райст-бавәрд ном Дауыргә у, иәә фыссәджы фәсномыг. Фыссәгәйи та ахам у, аәмә, цы ныфысыы әмдзәвгәйәә, прозәйәә, уәлдәйдәр та сывәлләттәән фыст әмдзәвгәгәтә, уыдон зәрдәйи әнкәрәнтәгә бәзмәлын кәнынд. Итгәгә раст зәггы ирон әмбисонд: "Зәрдәйәә цы цауы, уыц цауы зәрдәмәә".

Дауыраты-Сланты Зойиәән-Дауыргәйәән иәә ахадгә сфәлдыстадон куыстаән әрәдджы стыр аргә кодта РЦИ-Аланийи Сәргьләууәг Битарты Вячеслав, саккаг ын кодта Ирыстоны адәмон фыссәджы кәдджы ном. Махәән, газет "Рәстдзинад"-и куджытәән, уыц уыд тынг әхьсыгон, аәмә иын зәрдәбьнәй арфә кәнам.

Газет "Рәстдзинад"-и куджытә

Нефтеюганскәй — цыппәрдәс хәрзиуәгимә

Ирыстоны богәлттә әнтыстджынаей рахәцдысты, уәгьдбар хьәбьхсәстәй Нефтеюганскы дунсон турнир "Гран-при-Владимир Семенов"-ы.

Иәә аразәг уыд Ханты-мансиаг автономон обләсты Думайи депутат Владимир Семенов. Иәхәдәгә куды зәггы, афтәмәй: "Мах ацы турнир сарәстәт, цәмәйи нә обләстмә тырнәй дунейи алы рәтты цәрәг зындонд богәлттә. Уыц та, әнәмәнг, стыр әхьхуыс уыдзәән нә фәсивәды рәзтәән. Хуамәә уәгьдбар хьәбьхсәстәй Сьбыр, Урал аәмә Уәрәсәйи цәгатга районы цәрәг фәсивәд зәрдиядәрәй архайой".

Нефтеюганскы гауызмә рацыдысты кьорд зындонд богәлы. Алы уәзы дәр уыди цәлдәргәй дунсон спорты мастеры. Уыдоны ныхмәләуды фәуәләхиз уәвинәән хьуыди стыр хьару аәмә арәхстдзинәд раддысын.

Ирыстоны богәлттәән сә Сьбырмә балц әвзәр нә рауд. Әдәпәт сә кьуы бафтыд 14 хәрзиуәджы рамбулын.

Нә богәлттә уәлдәй тыхдждьдәр рахәцдысты 86 аәмә 125 кг онг уәзты. Ацы уәзты ирыстойнәгәтә рамбулдтой әппәт хәрзиуәджытә дәр. 86 кг онг уәзы фыццаг бьнат бацахста Гоститы Аликсандр.

Уәззау уәзы кәронбәттәны фембәлдысты нә фәлтәрджын богал Хуыгаты Алан аәмә курдиатджын арыгон

дыккаг бьнатмә рацыди Мәрьхиты Зауыр, Найфонты Артур аәмә Цәкулаты Батырбег уәззаууәзон Кьозонты Зауыр. Сә ныхмәләуд ахидәән Хуыгаты-фырты пайдәән: 2:1 хыгьдәй. Ацы уәзы әртыккаг бьнәттә бацахстой Хыңцәггы

Сослан аәмә Гәззаты Ацәмәз. Фыццаг бьнәттә бацахсынмә хәстәгә уыдысты Ходы Азәмәт (61 кг), Сидәхьаты Зауырбег (70 кг), Наниты Славик (74 кг) аәмә Гогаты Георги (97 кг), фәләә кәронбәттәны цыппарәй дәр хәрз чьсыл фәхьуылымпытә сты аәмә әрләууыдысты дыккаг кьәпхәныл. Уымә, ацы ләппутә цыппарәй дәр раддыстой хорз цәттәдзинәд. Зәгьгәм, Ходы Азәмәт иә уәнтыл сәвәрдәтә Европәйи әртә хатты чемпион зындонд туркаг богал Чингиз Эрдоганы.

Дәртыккаг бьнәттә ма бацахстой Санәхьоты Ацәмәз (74 кг) аәмә Хәбәлаты Чөрмән (86 кг). Нә богәлттәмә Нефтеюганскы чи уыди, уыцы тренерәтәй иу — Кокойты Таймураз загьта: "Турнир рауд тынг цымыдисаг. Фысымтә хорз сарәхстысты ерысты архайдытәән әппәт уавәртә дәр саразьнмә. Нә ләппутә сәхи сәрәнәй раддыстой, фәләә нә уәддәр фәндыди, сыгзәэрин майдантә фылдәр куы рамбылдтайккой, уыц. Ирткәй райсәйгә, та нә балц банымайын хьәуы хорзәл".

Номырыл бакуыстой: Дзәуддәтәгә редактор — Хәтәгьаты Оксанә. Номырән бәрән — Әлборты Дианә. Компьотерон мыхуыр — Цопанаты Эльмә. Дзайн: 1-аг аәмә 4-әм фәрстәән — Халиты Изә; 2-аг фәрсәән — Рубайты Нелли; 3-аг фәрсәән — Сланты Мәдинә. Корректортә: 1-аг фәрсәән — Гаглоиты Наташә; 2-аг аәмә 3-аг фәрстәән — Айларты Эмилиа; 4-аг фәрсәән — Фәрниаты Мәдинә.

РЕКЛАМА, ХЬУСЫНГӘНИНӘГТӘ

ООО «ФАТ-АГРО» реализует товарный картофель по цене 12,5 руб / 1 кг. Принимаются заявки на бесплатную доставку по г. Владикавказ. Минимальная партия — 50 кг. Действует система скидок для оптовых покупателей (самовывоз) от 3000 кг. Прием заявок на доставку по телефону 76-14-01 с 9:00 до 18:00 (перерыв с 13:00 до 14:00).

Режим работы фирменного магазина: с 9:00 до 18:00 (перерыв с 13:00 до 13:30). Адрес: г. Владикавказ, ул. Тельмана, 45.

Цәгат Ирыстоны Тәбәхсәуы Балойи номыл пәддәзахон Ирон академион театр. уә хоны иәә спектакльтәгә 3 ноябры "Кәм дә, адәймаг?" К. Сергиенко аәмә А. Чуткойи пьсәмә гәсгә. 4 ноябры "Нафи аәмә Нафигәйи чызджытә" Хуыгаты Георы пьсәмә гәсгә. 5 ноябры "Салд ләг" Айларты Асәхмәгәтә пьсәмә гәсгә. Райдайән 18.00 сахатыл. Билеттә балхәнән ис театры кассәйи. Уә фәрстытәмә бадзуарән ис ТЕЛ.: 55-14-68; 25-17-37; 25-11-42. Зал ифтонг у тәлмацгәәнәән аппаратурайә. Ист цауынц коллективон курдиәттә.

Продаются межкомнатные новые двери из натурального шпона в комплекте. Цены ниже рыночных. ТЕЛ.: 8-918-839-37-55.

ПРОДАЮТСЯ дойные коровы. Цена — 60 тыс. руб. ТЕЛ.: 8-919-422-13-20.

4 ноября в 11.00 общество "Сталинисты" приглашает на собрание, посвященное 100-летию Великой Октябрьской революции, по адресу: ул. Интернациональная, 93 (район таксопарка). Тел.: 8-928-494-08-83.

Продаем высококачественный лесной чернозем с высоким содержанием гумуса. 1 мешок в 30 кг. — 200 руб. Доставка — 50 руб. Тел.: 8-928-856-90-89; 8-928-856-90-83 (Руслан).

БАЛЬЗАМИРОВАНИЕ тел умерших. Быстрый выезд по городу и республике. Похоронные принадлежности. Перезако тел. Тел.: 56-63-85; 8-918-822-81-80. Работаем круглосуточно.

Ирыстойнаг дохтыртәән сә нысантә, фәндәттә аәмә әнтыстытә

(Райдайән 2 фарсыл)

Алы ногдзинад дәр царды иәә бьнат цалынмә не ссара, уәддәә иыл хьәуы кусын, архайын. Уыц та әнцон нукуы уыд. Цәстыты нызты дохтыртә кустәг дәр кодтой аәмә уыцы-иу рәстәг ахуыр дәр. Алы дохтыр дәр хуамәә зьдтайд рынчынәән иә цәстыты нызхатт райртасын, дзәбәхгәәнәән мадзәлттә иын раст бацимонын, операцитә кәнын. Уыц афтә әнцон нә уыд, уымәән аәмә уыцы рәстәг нә уыд, абон чи ис, нәддәр ахам медицинон ифтонггәртәт, нәддәр технологитә. Фәлгә нә дохтыртә сә кьуктә бьнмә нә уәгьтой, рәзәнгардәй архайдой. Уыцы азты нә республикаейи фәзындысты цәстыты нызтә дзәбәхгәәнәән дохтырты әнәхьәнәән фәлтәртә — Хьоротә, Хайтә. 1984 азы Тагдә әхьхуысы клиникон рынчындоны бындырул арәтт әрцыд цәстыты нызтә дзәбәхгәәнәән иугонд клиникә. Уым бауи сты, горәты иннә рынчындәтты цы цәстыты нызтә дзәбәхгәәнәән хайдәт уыд, уыдон. 2012 азы клиникәйи әрцыд зәрдьлдринаг цәхәргә аәмә стыр ивдзинәдтә. Иә сәргьы әрләууыд рәзәнгардәгәәнәән стыр хьаруыи хьидә аәмә рәзмә тырнә дәсны рәзомәгәт Дзөгиты Иринә. Абоны цәстәй акасгәйә, клиникә иә рәзмәцды сьхьст ноджы бәрзонддәр кьәпхәнмә аәмә аккаг бьнат бацахста Цәгат Ирыстоны хуыздәр медицинаон куәндәттәи "хсән.

Абоны офтальмологон службәйи тә иә гәнәнтәгә цавәр сты?

Абоны офтальмологон әхьхуысән ис әртәт кьәпхәны: фыццаг кьәпхәныл медико-социалон әхьхуыс кәнынд, медицинон куәндәттә цы офтальмологон кабинеттә ис, уым (уыдон сты Алагирны, Арыдоны, Дыгуры, Дәрәфы, Кировы, Горәтгәрон аәмә Рахизфарсы районы рын-

чындәттә, стәй Дзәуджыкьхәуы 7-әм поликлиникәйи аәмә, сывәлләттән горәты цы әртәт поликлиникәйи ис, уыдон); дыккаг кьәпхәән амоны сәрмагонд офтальмологон әхьхуыс, кәнынд дәй Республикон клиникон рынчындоны консультативон поликлиникәйи, Республикон офтальмологон центри аәмә Сывәлләттәи республикон клиникон рынчындоны; әртыккаг кьәпхәән амоны бәрзонд технологитә арәтт медицинаон әхьхуыс, квотәтәм гәсгә иә кәнынд федералон медицинон куәндәттәи, стәй Республикон офтальмологон центри. Ацы центри ис, рынчынтә әхсәвәй-бонәй кәм вәйиынц, 70 ахаммы бьнаты, 10 бьнаты та, әрмәстдәр боньгон кәм вәйиынц, кәхәтә. Сәрмагондәй нәм ис глаукомәйи кабинет, сывәлләттәи цәстытә хьәхьхәныны кабинет аәмә, аргәвәән кәмәән нәй, ахам офтальмологон медицинон әхьхуысы кабинет. 2012 азәйи фәстәмә республикаейи фәзынд Әнәниздзинәд хьәхьхәнынады әртәт центри, алы ран дәр дзы ис офтальмологон кабинет аәмә сә "пәт дәр әххәст сты нырккөндәр медицинон ифтонггәртәй. Уыдонәй уәлдәй республикаейи ис, хи-цән әдәймәггы кьухы чи ис, ахам офтальмологон клиникәтә, алы ран дәр дзы кәнынд операцитә цәстытыл аәмә пайдә кәнынд лазерон хирургияйә, зәгьгәм, кәнынд рефракцион операцитә, катарактә аәмә әндәртә. Республикәйи медицинон куәндәттәи зәдәпәт цы дохтыр-

тә-офтальмологтә кусынд, уыдонәән сә нымәц у 86 адәймәджы. Астауқәг медицинон куджыты нымәц у 101 адәймәджы. Зәгьгәән ис, аәмә дохтыртә-офтальмологтәй республикә хьуәг не "иайа". Дохтыртәй 29 адәймәгмә ис бәрзонддәр кьәпхәны дәсныиәд, дәс адәймәгмә — фыццаг кьәпхәән дәсныиәд, дьууәмә та — дыккаг кьәпхәән дәсныиәд. Дохтыртә-офтальмологтәй нәм иу у медицинон наукаейи доктор, 9 сты медицинон наукаейи кандидаттә. 2016 азы республикәйи конд әрцыд 2 858 операцитә цәстытыл, уыдонәй катарактәйә операцитә уыдысты 1166, глаукомәйә та — 170. Ивгьүйд аз республикәйи цәстытәй инвалидыл нымәд әрцыд 570 адәймәджы.

Цавәр ивдзинәдтә әрцыд нә республикәйи офтальмологон службәйи фәстаг азы?

Нымәзон технологитә медицинамә кәй әрбәхәцтә сты, уыц фәрыты зынгә фәхуыздәр бирә нызтә диагностика аәмә дзәбәх кәныны хьуыддәг. Зәгьгәм, нымәзон әгьдауәй кьамтә исыны, стәй инновацион технологитә фәрыцы офтальмологитә кьабаз бьнтөндәр авитә, уәлдәйдәр сывәлләттәи цәстытә дзәбәх кәныны хьуыддәг. Сывәлләттәи республикон клиникон рынчындоны офтальмологитә хайды сәргьләууәг Гәздәнтәи Зәлиняйи разамындәй ацы ран кусынд арыгон специалисттә. Уыдон әхьхуыс кәнынд, иә афонәй раддәр чи райгуырд аәмә цәстыты ныз "ретинопатия" кәмә разыны, ахам ногтуырдтәән. Дохтыртә сә куысты архайынц, нырккөндәр, стәй әдәсдәр чи у, ахам нымәзон техникәйә. Алыхуызон операцитән сә хәрз хьәддзинәд кәны хуыздәрәй хуыздәр. Уәддә нәм ног операцитә дәр фәзыны. Бесләны Цәгат-Кавказы биракьабәдджын медицинон центри офтальмологон хайды кәнынд микрохирур-

гивон операцитә нырккөндәр аәмәвзәдыл. Квотәтәм гәсгәә пайдә кәнын нырккөндәр клиникон технологитәй; консервативон аәмә хирургин әхьхуыс рәкәныны тьххәй иннә горәттәм чи ацәуы, уыдоны нымәд фәстаг азы зынгә фәкәаддәр.

Дохтыртә-офтальмологтәән сә дәсныдзинәд ноджы фәбәрзонддәр кәныны тьххәй, стәй цәстыты нызтә профилактикаейи фәдыл цавәр куыст цауы республикаейи?

Ирыстойнаг дохтыртә-офтальмологтә сә дәсныдзинәд иуаддзгә бәрзонддәр кәнынд Цәгат Ирыстоны пәддәзахонд медицинон академийи кафедрәимә, стәй Уәрәсәйи разгәдәр офтальмологитә (сә "хсән: Владимир Трубилин, Джусойты Тамерлан, Алексей Слонимский, Ларисә Баталина аәмә әндәртә) әнгом куысты фәрыцы. Рәстәгәй-рәстәгмә аразәм наукоң-практикон конференцитә, әрхонәм сәм раньхасгәнджыты Мәскуйә. Архайынц дзы Уәрәсәйи алы регионты дохтыртә-офтальмологтә. Алы мәй дәр республикаейи Офтальмологтә әхсәндәән вәйиы әмбырд. Әрәджы та Республикон офтальмологон центри бындырул фәзынд онлайн бәстдзинәд, видеоконференцитә фәрыцы профессионалон дәсныдзинәд бәрзонддәр кәныны гәнән дәр.

Цәмәй республикаейи офтальмологон кьабаз ноджы хуыздәр, ноджы нывылдәр кәна, уымәән ма цавәр гәнәнтә ис, дә хьуыдымә гәсгә?

Фәхуыздәрәгәнинаг у поли-клиникәтә материалон-техникон базә, уымәән аәмә поликлиникәтәл әвәрддәр ис цәстыты нызтә рагәлау райртасыны аәмә сә фәбәллырддәр кәныны уәлдәй стыр дәр уәз.

Дәхәдәгә цавәр нысантә әвәрыс дә размә ныртәккә?

Офсетон мыхуыр 1.88 мыхуырон сыфы. Газет цауы кьуыр фонд хатты. Индекс 53901. Тираж 5169. Заказ № 1343. Мыхуырмә хьуамә фыст әрцауа — 18.00. Мыхуырмә фыст әрцыд — 18.00. Email: rastdzinad@mail.ru Сайт: www.rastdzinad.pf

Газет уыдзынц РЦИ-Аланийи Парламент, РЦИ-Аланийи Хьидәуд, пәддәзахон куәндон "Республикон адәмон газет" "Рәстдзинад"-и редакцион. Газеты регистрацион номер (ПН № ТУ 15-00063)

Сәйраг редактор БИТАРТЫ Маринә. Редакция, рауагьдәд аәмә типографийи адрес: 362015, РЦИ-Алани, г. Дзәуджыкьхәу, Костайи проспек, 11. Мыхуырдон цауы акционерон әхсәндә "Остия-полиграфсервис"-ы

Сәйраг редактор — 25-96-27. Сәйраг редактор хәлдәттә — 25-94-37, 25-63-19. Рауагьды дирекция — 25-94-37, 25-90-54. Кәйбәдтә: Куыртханы, фәсивәды аәмә спорты — 25-91-89, 25-99-33, 25-94-09, 25-96-31. Баскөндон, полигон, социалон аәмә экономикон — 25-90-51, 25-94-57. Букалгәри — 25-94-19. Кьамәст — 25-93-69. Сайты редактор — 25-96-16. РЕКЛАМА — 25-67-03, Корректортә — 25-93-36.